

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a Mgr. Ing. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **E. G.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2019, č. j. KRPU-30744-25/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 3. 2019, č. j. 42 A 10/2019 - 34,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši **4 114 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobce podal kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ze dne 28. 3. 2019, č. j. 42 A 10/2019 - 34, (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2019, č. j. KRPU-30744-25/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu

cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o pobytu cizinců“), o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení svobody, které nastalo dne 12. 2. 2019. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, přičemž namítal nesprávné posouzení využitelnosti zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[2] Krajský soud vycházel v odůvodnění z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, a ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 – 34 (dostupné na www.nssoud.cz), z nichž vyplývá, že má-li být využito mírnějších prostředků než zajištění, a to zvláštních opatření, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Dále soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 283/2016 - 31, z něhož vyplývá, že pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalobce nedisponoval žádným cestovním dokladem, a v minulosti pobýval bez oprávnění na území Spolkové republiky Německo (dále „SRN“). Ze skutečnosti, že na území České republiky se pohyboval v automobilu vypůjčeném od přítele v SRN, lze dovozovat, že žalobce plánoval minimálně za účelem vrácení automobilu cestovat do SRN. Lze tedy dovodit, že plánoval nelegálně cestovat na území jiného členského státu Evropské unie. Pravděpodobnost, že žalobce bude se správními orgány spolupracovat a plnit podmínky případně uložené v rámci zvláštního opatření za účelem vycestování, dle soudu rovněž podstatně snižuje skutečnost, že v rámci správního řízení bylo zjištěno, že žalobce v SRN vystupoval pod třemi zcela odlišnými identitami a nespolečoval s tamními státními orgány, neboť po jeho pobytu bylo vyhlášeno pátrání. Důvěryhodnost žalobce rovněž snižuje skutečnost, že v databázi údajů vedených k jeho osobě v SRN je evidována krádež, drogová trestná činnost a vloupání. Rovněž skutečnost, že sám žalobce uvedl, že je uživatelem pervitinu snižuje jeho důvěryhodnost, neboť obecně uživatelé návykových látek mají vyšší tendenci k nedodržování pravidelného režimu, který by byl s případným uložením zvláštních opatření za účelem vycestování žalobci uložen. S ohledem na souhrn všech výše uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žalovaný správně usoudil, že v případě žalobce hrozilo reálné nebezpečí, že by žalobce se státními orgány nespolečoval, skrýval by se a případnému správnímu vyhoštění by se vyhýbal, v důsledku toho pak nebyly dány podmínky pro uložení žalobci zvláštních opatření za účelem vycestování a byly naplněny podmínky pro zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podává kasační stížnost proti napadenému rozsudku, a to z důvodu, které podřadil podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel v žalobě namítal, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle ustanovení § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a stěžovatele zajistila, ačkoliv nevážila důkladně situaci stěžovatele a svůj postoj založila pouze na skutečnosti, že se stěžovatel nacházel nelegálně na území České republiky a nedisponoval platným dokladem. Stěžovatel považuje vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření krajským soudem za obdobně nepřijatelné jako v případě téhož vyhodnocení situace žalovanou. Žalovaná i soud vycházely ze skutečnosti, že stěžovatel pobýval na území České republiky nelegálně, což zcela nadřadily té skutečnosti, že se jedná o osobu, která se zjevně nedopustila

pokračování

závažného porušení pobytového režimu cizinců, ani jiného protiprávního jednání, které by bylo možné označit za jednání nepochybně závažné či ohrožující veřejný pořádek.

[6] Právní předpis musí být vykládán v souladu se smyslem, cíli a požadavky návratové směrnice. Stěžovatel dále ke smyslu čl. 15 návratové směrnice a zavedení tzv. zvláštních opatření cituje z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51. Ze skutečnosti, že stěžovatel se nacházel nelegálně na území České republiky a v minulosti se dostal do potíží se zákonem rovněž v SRN nelze vyvozovat, že by měl v úmyslu nerespektovat svoji povinnost vycestovat z území schengenského prostoru, neboť se bezpochyby jedná o osobu, která se dopustila spíše méně závažného porušení zákona o pobytu cizinců (pobyt bez biometrického dokladu) a na území České republiky se ani nedopustila trestněprávně relevantního jednání. Nejvyšší správní soud nepovažuje prostý nelegální pobyt na území České republiky za natolik závažnou okolnost, aby nebylo možné využít zvláštní opatření (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18. Pouhé okolnosti zajištění stěžovatele nejsou dostatečným důvodem pro závěr o nemožnosti přistoupit k uložení zvláštních opatření.

[7] Stěžovatel byl již samotným zahájením správního řízení dostatečně poučen o svých právech a povinnostech a žalované zcela otevřeně uvedl všechny potřebné údaje ke své identifikaci, čímž vyloučil pochybnosti o své snaze poskytnout dostatečnou spolupráci všem správním orgánům a potvrdil to, že již hodlá postupovat v souladu se legálními instituty umožňujícími mu pobyt na území České republiky, a to i tím, že ihned, jak to bylo možné, využil dobrovolného návratu a území České republiky dobrovolně opustil. V případě stěžovatele je třeba hodnotit i jeho pobytovou historii a eventuální motivy jeho nespolupráce se správním orgánem. Rozhodnutí o zajištění podle stěžovatele představovalo zbytečně invazivní zásah do jeho práva na osobní svobodu. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil výrok I. napadeného rozsudku a napadené rozhodnutí, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná podala vyjádření obsahově téměř shodné s vyjádřením k žalobě, Nejvyšší správní soud proto pouze stručně rekapituluje následující: Žalovaná podle jejího vyjádření nepřistoupila k uložení zvláštních opatření vzhledem k dosavadnímu chování a jednání stěžovatele. Je zde předpoklad, že stěžovatel neoprávněně vstupuje i na území SRN a pravděpodobně by tam zapůjčený automobil musel vrátet, stěžovatel vědomě porušuje právní předpisy, je nevěrohodný, nespolehlivý a nespolupracuje se žalovaným, jeho důvěra je významně oslabena a zakládá pochybnosti o tom, že bude schopen a ochoten plnit povinnosti, které by mu plynuly ze zvláštních opatření. Není zřejmé, jak by povinnosti vyplývající z § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců stěžovatel plnil, neboť jejich předpokladem je vůle setrvat na území České republiky, ochota spolupráce s příslušnými orgány či složení dostatečných finančních prostředků. K nelegálnímu pobytu v případě stěžovatele přistoupily další uvedené okolnosti. Pobytová historie stěžovatele hovoří o zcela vědomém nerespektování zákona o pobytu cizinců. Ochota spolupráce byla v době rozhodování o zajištění téměř nulová, stěžovatel začal být nápomocen při zjišťování totožnosti až po svém zajištění a poučení o dobrovolném návratu. Tvzení stěžovatele považuje žalovaná za účelová, mající za cíl zlehčit jeho protiprávní jednání. Žádost o dobrovolný návrat podaná až v době zajištění nelze zaměnit za ochotu dobrovolného vycestování cizince. Žalovaná navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou, je včasná a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti. Vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

[11] Ze správního spisu vyplývají následující skutečnosti. Žalobce byl dne 12. 2. 2019 kontrolován jako řidič motorového vozidla, nepředložil žádný doklad totožnosti ani žádný doklad prokazující oprávnění řídit motorové vozidlo. Žalobce uvedl, že se jmenuje E. G.. U žalobce byla zjištěna přítomnost amfetaminu a metamfetaminu v organismu. Žalobce přiznal, že je uživatelem pervitinu, který si aplikoval dne 9. 2. 2019. Z odpovědi Společného centra německo-české policejní a celní spolupráce vyplynulo, že stěžovatel nemá v SRN platný pobyt, užívá další dvě identity a k jeho osobě bylo dále uvedeno: „Policejní poznatky k osobě – krádež, drogová TČ, vloupání. Národní pátrání SRN – pátrání po pobytu.“ Z protokolu o výslechu účastníka správního řízení vyplývá, že stěžovatel využil svého práva a odmítl vypovídat. Stěžovatel dne 15. 2. 2019 (dva dny po vydání rozhodnutí o zajištění) požádal o dobrovolný návrat a téhož dne byl správnímu orgánu doručen sken náhradního dokladu (rodný list), stěžovatel se poté dne 21. 2. 2019 vzdal práva na odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění z důvodu žádosti o dobrovolný návrat a doložil kopie dalších dokumentů k vyřizování dokladu. Dobrovolný návrat byl realizován dne 22. 3. 2019.

[12] Podle ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie „*oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*“

[13] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*[z]vláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“)* je
a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,
b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo
c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.“

[14] Podle § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců „*[p]olicie zvláštní opatření za účelem vycestování neuloží, jde-li o nezletilého cizince bez doprovodu nebo o cizince, u něž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu.*“

[15] Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, mezi něž lze řadit také zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 2 Azs 315/2018 – 25). Pouhý nelegální pobyt na území České republiky sám o sobě bez posouzení dalších skutečností nepostačuje pro odmítnutí použití zvláštních mírnějších opatření, tento názor vyjádřil Nejvyšší správní soud mimo jiné v rozsudku ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, citovaném

pokračování

v kasační stížnosti. V citovaném rozsudku se jednalo o případ cizince, který na území České republiky pobýval a pracoval, skutkový stav tak byl odlišný od případu stěžovatele.

[16] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že žalovaná nesprávně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel klade důraz na skutečnost, že se na území České republiky nedopustil závažného porušení pobytového režimu cizinců, ani jiného protiprávního jednání, které by bylo možné označit za závažné či ohrožující veřejný pořádek. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaná a následně krajský soud v souladu se zákonem a judikaturou vyhodnotily všechny rozhodné skutečnosti a okolnosti stěžovatelova případu, tedy nejen nelegální pobyt na území České republiky, ale i užívání omamných a psychotropních látek stěžovatelem a řízení pod jejich vlivem, užívání dalších identit na území SRN, spojitost se závažnou trestní činností a pátrání po jeho osobě na území SRN. Všechny tyto skutečnosti byly významné pro posouzení toho, zda existuje nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a posouzení toho, zda v jeho případě nepostačuje uložení zvláštního opatření. Stěžovatel se snaží argumentovat tím, že v jeho případě se jednalo o méně závažné porušení zákona o pobytu cizinců (pobyt bez biometrického dokladu). Pro posouzení možnosti uložení alternativních opatření je však nezbytné vzít v úvahu i předchozí pobytovou historii a jednání stěžovatele, které lze zcela jistě označit za závažné. Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se žalovanou, která na základě skutkových okolností dospěla k závěru o oslabené důvěryhodnosti stěžovatele, existenci důvodné obavy, že se stěžovatel bude skrývat nebo se pokusí vycestovat do SRN, a jeho neochotě spolupracovat se správním orgánem.

[17] Nejvyšší správní soud uzavírá, že se stěžovatelem bylo zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění, v jeho případě bylo dáno nebezpečí, že by mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a stěžovateli nebylo možné uložit zvláštní opatření za účelem vycestování z důvodů, které žalovaná dostatečným způsobem zdůvodnila. Stěžovatel začal se správním orgánem spolupracovat teprve po vydání napadeného rozhodnutí, přičemž podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Žalované tak nelze vytýkat, že v napadeném rozhodnutí vycházela ze skutečnosti, že stěžovatel nespolečně pracoval a odmítl vypovídat na kladené otázky. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že posouzení žalované a následně krajského soudu bylo v souladu se zákonem a kasační námitky neshledal důvodnými.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

[19] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 42 A 10/2019 - 20, ustanoven advokát Mgr. Jindřich Lechovský, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 7, § 9 odst. 4, a § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu, ve výši 3 100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální

částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, na náhradě na dani z přidané hodnoty mu přísluší částka 714 Kč. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 4 114 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu